

PREBIVALSTVO EVROPE

Evropa je zelo **gosto naseljena** celina. **Povprečna gostota** naseljenosti v Evropi je **60** prebivalcev na **km²**. Glede na naravne pogoje in gospodarsko razvitost je **neenakomerno naseljena**.

Prebivalstvo Evrope je začelo hitro naraščati v zadnjih desetletjih 18. stoletja. Prav **hitra rast** prebivalstva pa je vplivala na **preseljevanje na druge kontinente**. Da tu prebivalstvo ni številčnejše, je pripisati **velikim izgubam med I. in II. Svetovno vojno**. Zato je rast prebivalstva veliko manjša, kot bi pričakovali. Med vsemi kontinenti **narašča prebivalstvo Evrope najpočasneje**, kar je rezultat starostne razporeditve prebivalstva in urejenih družbenih in socialnih razmer. V Evropi zelo hitro narašča prebivalstvo v mestih in njihovi okolici.

Nastala so številna mesta, ki imajo več kot milijon prebivalcev. Med njih spadajo :

- Pariz (9,1 milijonov)
- Moskva (9 milijonov)
- Atene (3,5 milijonov)
- Berlin (3,4 milijonov)
- Madrid (3,1 milijonov)
- Rim (3 milijone)

Države z največ prebivalci oz. z več kot 50 milijoni prebivalcev so:

- Rusija (148 milijonov),
- Nemčija (79 milijonov),
- Italija (58 milijonov),
- Velika Britanija (58 milijonov),
- Francija (58 milijonov) in
- Ukrajina (52 milijonov).

Najvišji narodni dohodek na prebivalca ima Švica, Luksemburg, Finska, Norveška in Švedska, najnižjega **pa Albanija ter Bosna in Hercegovina**.

Prebivalstvo Evrope je po svoji narodnostni sestavi zelo pestro. Narodi govorijo svoje jezike in imajo svoje narodne običaje in navade. Velike razlike se kažejo tudi v narodnostni in verski sestavi prebivalstva. Zato je **vera pomembna** pri proučevanju prebivalstva, saj ima vera **velik vpliv na življenje** ljudi v številnih državah. V Evropi je velika večina ljudi **krščanske vere**. Za mnoge narode je krščanstvo pomenilo višjo stopnjo kulturnega razvoja in začetek njihove pismenosti. **Protestanti** so predvsem v S Evropi, **pravoslavna** vera pa na Balkanskem polotoku in na V.

Vsepovsod pa na gostoto poseljenosti največ vplivajo **klimatske, vodne in reliefne razmere**.

PREBIVALSTVO JUŽNE EVROPE (Albanija, Andora, Bosna in Hercegovina, Bolgarija, Grčija, Hrvaška, Italija, Srbija, Makedonija, Malta, Monako, Portugalska, San Marino, Španija, Vatikan)

Medtem ko je v preteklosti preostala Evropa tičala v barbarstvu, je v Sredozemlju nastajala kultura, ki so jo veliko pozneje prevzela druga ljudstva. Tu je bilo že v starem veku prebivalstvo gosto naseljeno.

- na ozemlju **Z dela Balkanskega polotoka** so živeli **Iliri**,
- **J** od njih **Grki**
- V **S Italiji Galci, Latini** ter druga **ljudstva Apeninskega polotoka**
- ter na **Pirenejskem polotoku Iberci**.

S preseljevanjem narodov od 4. do 7. st. so se ta ljudstva med seboj mešala in tako so se počasi razvili današnji narodi. Vendar pa večino današnjih narodov v J Evropi štejemo med **Romane**, ker tu prevladuje Romanski vpliv. Zaradi različnih pogojev pa je tu prebivalstvo dokaj neenakomerno naseljeno.

PREBIVALSTVO SREDNJE EVROPE (Avstija, Češka, Lichtenstein, Madžarska, Nemčija, Poljska, Romunija, Slovaška, Slovenija, Švica)

Tu so za prebivalstvo pomembne **Alpe**, saj so območje, kjer so se stikali evropski narodi, kar je še danes vidno v narodnostni sestavi prebivalstva. Prebivalstvo **ni enakomirno** naseljeno, najboljše življenjski pogoji so **na Švicarski planoti, Dunajski kotlini in v predalpskem svetu**. Najredkeje pa je naseljeno osrčje Alp, tu ljudje zapuščajo gorske kmetije ter vasi in se selijo **v industrijska mesta in turistična središča**. Mestno prebivalstvo narašča veliko hitreje kot podeželsko.

PREBIVALSTVO ZAHODNE EVROPE (Belgija, Francija, Irsko, Luksemburg, Nizozemska, Velika Britanija)

Z Evropa pa je **gosto naseljena**. Najgosteje naseljena država, tudi v svetovnem merilu je **Nizozemska**. Najgosteje so naseljena industrijska območja, ker sta tam močno razvita promet in trgovina. Tako npr. v Veliki Britaniji živi 80% prebivalstva v mestih. Po narodnosti pripada prebivalstvo Z Evrope večinoma:

- **germanski** (Angleži, Flamci, Nizozemci)
- in **romanski** (Francozi, Valonci) jezikovni skupini in pa
- **potomcem starih Keltov** (Irci, Škoti, Valižanci, Bretonci).

Skozi zgodovino pa se je od tod veliko prebivalstva preselilo v **nove kolonije**.

PREBIVALSTVO SEVERNE EVROPE (Danska, Estonija, Finska, Islandija, Latvija, Litva, Norveška, Švedska)

S Evropa je **najredkeje naseljena regija v Evropi**. Tu živi manj kot **4%** vsega evropskega **prebivalstva**. Za prebivalce S Evrope je značilna izredno **visoka kulturna raven**. Ta se kaže v odnosih do ljudi, tujcev, narave in dela. Že dolgo ne poznajo nepismenosti, socialno skrbstvo in zdravstveno varstvo je na najvišji ravni. V marsičem so lahko vsem drugim državam za vzgled. Težišča življenja je na J območjih in ob obali. Tu so se razvila večja mesta. Tu živijo **germanski in ugrofinski narodi**.

PREBIVALSTVO VZHODNE EVROPE (Belorusija, Moldavija, Rusija, Ukrajina)

Tu je prebivalstvo **neenakomerno gosto** naseljeno. Večje zgojitve prebivalstva pa so v mestih in industrijskih središčih.

NARODNOSTNE MANJŠINE IN NJIHOV POLOŽAJ

Mnogo kje živijo narodi zunaj ozemlja matične države, pomešani z drugimi narodi in predstavljajo manjšine v večinskem narodu. Do takega stanja je večinoma prišlo **pri oblikovanju novih držav**, ko meje med državami niso oblikovali glede na narodnostno pripadnost prebivalstva temveč glede na moč in položaj države, ki je narekovala nove meje. Položaj manjših skupin in narodnih manjšin postaja ponekod težaven saj prihaja do **sporov** med večinskim narodom in manjšino. Zato se te borijo za politično, gospodarsko in kulturno enakopravnost. V nekaterih državah tak položaj dosegajo, drugod pa si za to šele prizadevajo. Merilo za položaj narodnih manjšin v posameznih državah kje deklaracija o človekovih pravicah, v kateri je določeno, da ima vsak narod pravico do svoje kulture, jezika in pisave na ozemlju, kjer živi. V Evropi skoraj ni države, ki na svojem ozemlju ne bi imela večje ali manjše narodne manjšine.